

Robert SOCHA, Stanisław SULENTA
Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie
robertsocha@interia.pl

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE A DZIAŁANIA MIĘDZYNARODOWE PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

Streszczenie. W ostatnich latach odnotowano znaczny wzrost częstotliwości i intensywności występowania klęsk żywiołowych. Z tego względu wiele państw, w tym również Polska, zgłosiło akces do udzielania pomocy ratowniczej i humanitarnej w krajach dotkniętych różnego rodzaju katastrofami naturalnymi lub awariami technicznymi. Okoliczności te sprawiają, że obok wielu instytucji to właśnie Państwowa Straż Pożarna jawi się jako szczególnie predysponowana do zmagania się z zagrożeniami bezpieczeństwa powszechnego, zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym.

Słowa kluczowe: zarządzanie kryzysowe, Państwowa Straż Pożarna, klęska żywiołowa, katastrofa naturalna, awaria techniczna.

CRISIS MANAGEMENT AND INTERNATIONAL ACTIVITIES THE STATE FIRE SERVICE

Summary. A significant increase in the frequency and intensity of natural disaster has been detected in recent years. For this reason, many countries, including Poland, have declared rescue and humanitarian support for countries affected by various kinds of natural disasters or mechanical failures. These circumstances led the State Fire Service, collectively with many other institutions, to be particularly predisposed to struggle with threats of public safety, both, nationally and internationally.

Keywords: Crisis Management, Fire Brigade, State Fire Service, natural disaster, technical failure.

Przez sytuację kryzysową rozumie się „zespół okoliczności zewnętrznych i/lub wewnętrznych, w jakich się znajduje dany podmiot, jego część lub określona dziedzina jego działalności, wpływających na jego funkcjonowanie w taki sposób, że zaczyna się w nim i jest kontynuowany proces zmian, w rezultacie czego dochodzi do zachwiania równowagi

i utraty możliwości kontroli nad przebiegiem wydarzeń albo eskalacji zagrożenia jego interesów”¹. Sytuacja kryzysowa, o jakiej tu mowa, może powstać wskutek działania sił przyrody, żywności, coraz częściej jednak stanowi efekt działalności człowieka.

Należy zauważyć, że w ostatnich latach odnotowano znaczny wzrost częstotliwości i intensywności występowania klęsk żywiołowych i katastrof spowodowanych przez człowieka, skutkujących ofiarami w ludziach, degradacją środowiska oraz stratami materialnymi, które są szczególnie dotkliwe w sferach dziedzictwa kulturowego oraz infrastruktury społecznej i gospodarczej². Z tego względu wiele państw, w tym również Polska, zgłosiło akces do udzielania pomocy ratowniczej i humanitarnej w krajach dotkniętych różnego rodzaju katastrofami naturalnymi lub awariami technicznymi. W tym kontekście niezwykle istotne stało się rozważenie potencjalnych sytuacji kryzysowych, które pozwoli zapobiegać im w przyszłości lub przynajmniej ograniczyć ich niekorzystne skutki.

Podjmując problematykę prawnych aspektów zarządzania kryzysowego, wydawać by się mogło, że jest to zagadnienie proste, niebudzące większych wątpliwości, nie mówiąc już o sporach. Sytuacja przedstawia się jednak nieco inaczej. Punktem zapalnym w toczonych dyskusjach jest kwestia związana z konstytucyjnymi stanami nadzwyczajnymi, określonymi w art. 228 ust. 1 Konstytucji RP. Możemy mówić o dwóch szkołach, głoszących dwa różne podejścia do tej problematyki. Przedstawiciele pierwszej uważają, że sytuacja kryzysowa, o której mowa w art. 2 i 3 Ustawy o zarządzaniu kryzysowym³, trwa do chwili wprowadzenia jednego ze stanów nadzwyczajnych, tj. stanu klęski żywiołowej, wyjątkowego lub wojennego, a także po jego odwołaniu, aż do unormowania sytuacji. Z kolei przedstawiciele drugiej szkoły stoją na stanowisku, że sytuacja kryzysowa kończy się po przejściu okresu kulminacyjnego i powrocie do stanu stabilnego, niskiego i nieprzekraczającego akceptowalnego poziomu zagrożeń. Zatem zgodnie z tym podejściem, zarządzanie kryzysowe, o którym mowa w Ustawie o zarządzaniu kryzysowym, nie kończy się z chwilą ogłoszenia jednego ze stanów nadzwyczajnych, lecz trwa do czasu przywrócenia normalnych warunków funkcjonowania państwa.

Niemniej jednak i w tym przypadku nie ma żadnej wątpliwości, że podstawowym aktem prawnym określającym organy właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego oraz ich zadania i zasady działania w tej dziedzinie, a także zasady finansowania zadań zarządzania kryzysowego jest Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o *zarządzaniu kryzysowym*, znowelizowana Ustawą z dnia 17 lipca 2009 r. o *zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym*⁴.

¹ W. Kitler, A. Skrobacz: *Bezpieczeństwo ludności cywilnej. Pojęcia, organizacja i zadania w czasie pokoju, kryzysu i wojny*. Wydawnictwo AON, Warszawa 2010, s. 82.

² Zob. Decyzja Rady Europy z dnia 8 listopada 2007 r. ustanawiająca wspólnotowy mechanizm ochrony ludności (przekształcenie), nr 2007/779/WE, Euratom.

³ DzU z 2007 r., nr 89, poz. 590.

⁴ DzU z 2009 r., nr 131, poz. 1076.

Ustawa o zarządzaniu kryzysowym tworzy zintegrowany system zarządzania kryzysowego, który obejmuje organy administracji rządowej i samorządowej, Siły Zbrojne RP oraz formacje niewchodzące w skład wspomnianych sił, a także wybrane podmioty sektora prywatnego i wyjaśnia znaczenie takich pojęć jak: zarządzanie kryzysowe, infrastruktura krytyczna, sytuacja kryzysowa czy planowanie cywilne⁵.

Obowiązująca od sierpnia 2007 r. Ustawa o zarządzaniu kryzysowym na dwa lata unormowała pojęcie „sytuacji kryzysowej” w polskim systemie prawnym⁶.

Nowe podejście do pojęcia „sytuacji kryzysowej” zaprezentowano w Ustawie z 2009 r. o zmianie ustawy o zarządzaniu kryzysowym. Według wielu ekspertów, nowe podejście lepiej oddaje jej istotę i stanowi realizację postulatów zarówno strony rządowej, jak i strony samorządowej, w szczególności w zakresie wprowadzenia ułatwień pozwalających na zakwalifikowanie zaistniałego zdarzenia do sytuacji kryzysowej⁷. Dotychczasowa definicja uzależniała bowiem zaistnienie tej sytuacji od zagrożenia, które musiało wywołać łącznie wystąpienie trzech czynników skutkowych, a mianowicie musiało dojść do:

- zerwania lub znacznego naruszenia więzów społecznych;
- poważnego zakłócenia funkcjonowania instytucji publicznych;
- użycia niezbędnych środków do zapewnienia lub przywrócenia bezpieczeństwa w takim wymiarze, który nie uzasadnia konieczności wprowadzenia jednego ze stanów nadzwyczajnych, o których mowa w art. 228 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej⁸.

Natomiast nowe podejście do sytuacji kryzysowej uzależnia zaistnienie takiej sytuacji wyłącznie od wystąpienia zagrożenia, które wpływa negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi lub środowiska w stopniu wywołującym ograniczenia w działaniu właściwych organów administracji publicznej, gdy zasoby i procedury działania tych podmiotów okazują się być niewystarczające.

Ustawą z 2009 r. uproszczono także znaczenie pojęcia planowania cywilnego oraz wprowadzono nowe terminy niezbędne w procesie zarządzania kryzysowego, tj. cykl planowania, siatkę bezpieczeństwa, mapy zagrożenia, mapy ryzyka oraz zdarzenia o charakterze terrorystycznym. Jednocześnie zrezygnowano z definiowania Narodowego Systemu Pogotowia Kryzysowego (NSPK), z uwagi na rozszerzenie znaczenia pojęcia zarządzanie kryzysowe, które w nowym brzmieniu obejmuje również procedury i przedsięwzięcia określane do tej pory jako NSPK. Wyodrębnienie zadań związanych z NSPK stało się tym samym zbędne⁹. Ponadto poszerzony został katalog zadań z zakresu

⁵ <http://www.katowice.uw.gov.pl> z dn. 12.01.2015 r.

⁶ Na marginesie należy dodać, że poprzednie określenie *sytuacji kryzysowej* zostało uznane przez Trybunał Konstytucyjny za niegodne z art. 2 Konstytucji RP (wyrok z dnia 21 kwietnia 2009 r., sygn. akt K 50/07, DzU z 2009 r., nr 65, poz. 553).

⁷ <http://sejsmometr.pl> z dn. 10.02.2010 r.

⁸ B. Starczewski: Nowe zasady zarządzania kryzysowego, <http://www.lex.pl> z dn. 10.02.2010 r.

⁹ Tamże.

planowania cywilnego, czego konsekwencją jest przyjęcie nowych wytycznych dla treści planów zarządzania kryzysowego. Zmieniła się jednocześnie nazwa tych planów z „planów reagowania kryzysowego” na „plany zarządzania kryzysowego”, a plan krajowy uzyskał nazwę własną, tj. Krajowy Plan Zarządzania Kryzysowego.

Zmieniający się charakter współczesnych zagrożeń, w tym zwiększona częstotliwość występowania klęsk naturalnych, wymusza nowy model narodowych systemów bezpieczeństwa, zawierający kompleksowe narzędzia zarządzania kryzysowego, umożliwiające równoczesne wykorzystanie zasobów militarnych i cywilnych na każdym poziomie reagowania, tj. międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym¹⁰.

Mając na uwadze przedstawione do tej pory rozważania, należy zauważyć, że w zarządzaniu kryzysowym można wyróżnić cztery fazy:

- faza zapobiegania sytuacjom kryzysowym, zmierzająca do eliminacji lub zmniejszenia prawdopodobieństwa ich wystąpienia;
- faza przygotowania na wystąpienie sytuacji kryzysowych, koncentrująca się na powiększaniu sił i środków niezbędnych do efektywnego działania (reagowania) w sytuacji kryzysowej;
- faza reagowania, mająca na celu zahamowanie rozwoju zjawisk kryzysowych, a także zmniejszanie szkód powstałych w czasie ich rozwoju;
- faza odbudowy, zmierzająca do stabilizacji sytuacji i powrotu do „normalności”¹¹.

Wymienione fazy tworzą tzw. cykl zarządzania kryzysowego. Warto zaznaczyć, że w literaturze można spotkać się z piątą fazą zarządzania kryzysowego, zwaną „uczeniem się”, tj. akumulowaniem doświadczeń zdobytych w trakcie rozwoju sytuacji kryzysowej i przyswajaniem tej wiedzy, tak by można ją było wykorzystać w walce z przyszłymi zagrożeniami¹². Przy czym przedstawiony cykl został zbudowany na bazie doświadczeń nauk ekonomicznych, chociaż z powodzeniem można go transponować także na poziom zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego.

W tym kontekście należy zauważyć, że bezpieczeństwo powszechne „tłumaczyć można wielorako, między innymi tak, że jest to stan zapewniający ochronę życia i zdrowia obywateli oraz majątku narodowego przed skutkami klęsk żywiołowych i katastrof technicznych”¹³.

Należy jednocześnie zauważyć, że „silny związek ludzi ze środowiskiem przyrodniczym powoduje, iż wszelkie zmiany naturalnego środowiska człowieka mają ogromny wpływ nie tylko na jakość życia, ale przede wszystkim na możliwość jego istnienia. Naruszenie

¹⁰ <http://www.katowice.uw.gov.pl> z dn. 12.12.2014 r.

¹¹ A. Zabłocka-Kluczka: Próba oceny procesu zarządzania kryzysowego w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w Polsce. Zeszyty Naukowe WSOWL, nr 3, 2010, s. 193-194.

¹² I. Mitroff, Ch. Pearson: Zarządzanie sytuacją kryzysową, czyli jak uchronić firmę przed najgorszym. Business Press, Warszawa 1998, [za:] A. Zabłocka-Kluczka: Próba oceny procesu zarządzania..., s. 194.

¹³ B. Wiśniewski, J. Prońko: Bezpieczeństwo powszechne, [w:] B. Wiśniewski, S. Zalewski (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne w ujęciu systemowym i zadań administracji publicznej. WSA, Bielsko-Biała 2007, s. 28.

naturalnych warunków biologicznych prowadzi zazwyczaj do tworzenia się sfer abiotycznych, które mogą powstawać w sposób:

- gwałtowny – unicestwiający w krótkim czasie organizmy żywe na danym obszarze;
- stopniowo – niszcząc lub wypierając z danego obszaru najbardziej wrażliwe organizmy żywe, a tym samym naruszając stan biologicznej równowagi.

Sfery abiotyczne mogą powstać zarówno w wyniku działania sił natury jak również w wyniku działalności człowieka. Jednakże bez względu na przyczyny ich powstawania zawsze w konsekwencji zagrażają one życiu i zdrowiu ludzi na danym obszarze, i nie tylko. Brak znajomości precyzyjnych mechanizmów utrzymujących biologiczną równowagę na Ziemi powoduje niemożność prognozowania skutków, jakie może spowodować naruszenie homeostazy danego obszaru dla życia na Ziemi. Stąd też zagrożenia dla środowiska są de facto zagrożeniami dla ludzi, chociaż często ich skutki mogą być znacznie oddalone w czasie i przestrzeni od przyczyn¹⁴.

Istotną kwestią związaną z zarządzaniem kryzysowym jest problematyka ochrony ludności, która jest „jedną z zasadniczych misji realizowanych w ramach bezpieczeństwa narodowego przez organy administracji publicznej, inne organy i instytucje państwowe, przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe oraz poszczególnych obywateli, a w uzasadnionych przypadkach także przez siły zbrojne, polegająca na realizacji szeregu działań zapobiegawczych, przygotowawczych, interwencyjnych oraz przywracających stan normalny, mająca na celu ochronę życia i zdrowia osób oraz cennego mienia, dóbr dziedzictwa kulturowego i środowiska w zakresie niezbędnym do przeżycia, a także na udzielaniu pomocy humanitarnej i prawnej w czasie katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i okupacji oraz bezpośrednio po nich¹⁵.

Okoliczności te sprawiają, że obok wielu instytucji państwowych Państwowa Straż Pożarna jawi się jako szczególnie predysponowana do zmagania się z zagrożeniami bezpieczeństwa powszechnego oraz sytuacjami kryzysowymi o charakterze niemilitarnym, zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym.

Aby dobrze zobrazować miejsce Państwowej Straży Pożarnej w działalności ratowniczej na płaszczyźnie międzynarodowej, należy najpierw przywołać kilka faktów z niedalekiej przeszłości. W dwudziestym wieku świat nawiedziły liczne katastrofy naturalne i klęski żywiołowe, wśród których najdotkliwsze wydają się trzęsienia ziemi i powodzie. Jedno z takich tragicznych zdarzeń miało miejsce 7 grudnia 1988 roku w północnej Armenii, gdzie wystąpiły wstrząsy sejsmiczne o sile 6,8 w skali Richtera. Akcję ratunkową prowadzoną przez poszczególne zespoły ratownicze, w tym również z Polski, cechowały: niskoordynowanie, chaotyczność w wykorzystaniu różnorodnego sprzętu oraz znaczne

¹⁴ Tamże.

¹⁵ W. Kitler, A. Skrabacz: Bezpieczeństwo ludności cywilnej. Pojęcie, organizacja i zadania w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Warszawa 2010, s. 67- 68.

dysproporcje w przygotowaniu i wyszkoleniu poszczególnych grup ratowniczych do prowadzenia tego typu akcji.

Wiele osób zajmujących się problematyką ratownictwa uważa, że to właśnie wtedy zrodziła się koncepcja powołania organizacji międzynarodowej, zajmującej się koordynacją udzielania pomocy ofiarom katastrof naturalnych. Projekt ten znalazł swoje urzeczywistnienie w utworzonej w 1991 roku przy Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) grupie eksperckiej INSARAG (International Search and Rescue Advisory Group – Międzynarodowa Grupa Doradcza ds. Poszukiwania i Ratownictwa). Zajął się ona opracowaniem i wprowadzeniem międzynarodowych standardów organizacji, wyszkolenia i wyposażenia grup poszukiwawczo-ratowniczych.

Ważnym momentem na drodze włączania się Polski w międzynarodowe mechanizmy zarządzania w sytuacjach kryzysowych było wejście w struktury Unii Europejskiej (UE). Wiązało się ono bowiem z przystąpieniem w 2003 roku do Wspólnotowego Mechanizmu Ochrony Ludności oraz z deklaracją naszego państwa o gotowości udzielenia pomocy ratowniczej i humanitarnej państwom – członkom UE oraz krajom znajdującym się poza jej granicami.

Podstawą prawną, umożliwiającą dysponowanie modułami ratowniczymi Państwowej Straży Pożarnej poza terenem kraju, są dzisiaj przede wszystkim zobowiązania wynikające z międzynarodowych umów podpisanych przez Rzeczypospolitą Polską. Stanowią one konsekwencję naszego członkostwa w ONZ, UE i Pakcie Północnoatlantyckim (NATO). Dodatkowo wynikają z umów dwustronnych i wielostronnych o współpracy transgranicznej oraz umów o wzajemnej pomocy w przypadku katastrof, klęsk żywiołowych oraz innych poważnych zdarzeń.

Powołana do życia 1 lipca 1992 roku Państwowa Straż Pożarna (PSP) w swych założeniach przyjęła wiele przedsięwzięć mających na celu utworzenie specjalistycznych grup ratowniczych, które mogłyby reagować na zaistniałe zdarzenia w kraju oraz poza jego granicami¹⁶. Realizacja tych zamierzeń wymagała wielu regulacji prawnych, uzupełniających zapisy zawarte w ustawie o PSP. Dalszym krokiem było dostosowanie wymogów organizacyjno-logistycznych do standardu INSARAG oraz udział w międzynarodowych szkoleniach, ćwiczeniach i warsztatach. Efektem długotrwałej i ciężkiej pracy prowadzonej w tym obszarze było utworzenie dwóch grup poszukiwawczo-ratowniczych. Obecnie w strukturach PSP jest ich pięć.

Dobrze opracowana wielopłaszczyznowa strategia dotycząca procesu szkolenia oraz zakupu m.in. odpowiednio wyposażonych pojazdów, nowoczesnego sprzętu specjalistycznego, wyposażenia indywidualnego ratowników i psów ratowniczych, przyniosła zakładane rezultaty. W kwietniu 2009 roku, po dostosowaniu struktur do międzynarodowego standardu, Polska Ciężka Grupa Poszukiwawczo-Ratownicza Państwowej Straży Pożarnej (USAR

¹⁶ Zob. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (DzU z 2009 r., nr 12, poz. 68, z późn. zm.).

Poland) została zaliczona do ratowniczej elity światowej i zdobyła Certyfikat INSARAG. Na sukces ten miała wpływ również wysoka ocena, jaką otrzymywali polscy strażacy niosący bezinteresowną pomoc ratowniczą i humanitarną w wielu zakątkach świata na przestrzeni ostatnich lat.

Specyfiką grupy poszukiwawczo-ratowniczej jest przede wszystkim wyposażenie, które zapewnia jej samowystarczalność. W skład tego komponentu wchodzi m.in. przewoźne stacje uzdatniania wody, agregaty prądotwórcze, sprzęt kwaterunkowy (namioty, łóżka i śpiwory), sprzęt ratownictwa medycznego, kamery termowizyjne i wziernikowe, elektroniczne urządzenia nasłuchowe (geofony), sprzęt hydrauliczny oraz żywność. Oprócz sprzętu, nieodzowną częścią grupy poszukiwawczo-ratowniczej są psy ratownicze, specjalnie tresowane i szkolone do poszukiwania żywych ludzi w zawałach i gruzowiskach.

W celu koordynowania prowadzonych działań, dysponowania siłami i środkami ratowniczymi z poszczególnych państw, podczas organizacji ćwiczeń międzynarodowych oraz szkoleń wyznaczone zostały punkty kontaktowe organizacji międzynarodowych. Przedstawiają się one następująco:

- UE – Dyrektor Generalny ds. humanitarnych (DG ECHO) oraz Centrum Monitoringu Informacji (MIC);
- ONZ – Biuro koordynacji spraw humanitarnych (UN OCHA) i FCSS (sekretariat INSARAG i punkt kontaktowy systemu UNDAC);
- NATO – Wysoki komitet planowania cywilnego (SCEPC), Komitet ochrony cywilnej (CPC), Euroatlantyczne Centrum Koordynacji i Reagowania w Przypadku Katastrof (EADRCC).

W Polsce rolę całodobowego punktu kontaktowego pełni Krajowe Centrum Koordynacji Ratownictwa i Ochrony Ludności Komendy Głównej PSP w Warszawie, które realizuje następujące zadania w tym zakresie:

- dwustronne informowanie się o przewidywanych zagrożeniach mogących skutkować potrzebą niesienia pomocy,
- dwustronne informowanie się o zaistniałych zdarzeniach,
- składanie przez nasz kraj formalnej prośby o pomoc ratowniczą bądź humanitarną,
- dysponowanie modułami ratowniczymi i humanitarnymi w odpowiedzi na oficjalną prośbę skierowaną do Polski o możliwość udzielenia pomocy w określonym zakresie,
- współpraca przy koordynacji prowadzonych działań przez polską grupę na terenie dotkniętym katastrofą.
- Obowiązującymi dokumentami Unii Europejskiej w zakresie ochrony ludności są:
- Decyzja Rady Europy ustanawiająca wspólnotowy mechanizm ochrony ludności, nr 2007/779/ WE, Euratom z dnia 08.11.2007 roku. Głównym celem tego dokumentu jest podniesienie poziomu współpracy i wzajemnej pomocy państw członkowskich w związku z różnego rodzaju zagrożeniami przez:

- lepszą koordynację działań – ERC (Koordynator Pomocy Humanitarnej wskazany przez ONZ) – MIC,
 - polepszenie łączności – CECIS,
 - skuteczny program szkoleń,
 - specjalistyczne moduły OL,
 - ekspertów – EUCPT;
- Decyzja Komisji Europejskiej nr 2010/481/UE, Euratom z dnia 29 lipca 2010 roku w odniesieniu do zasad wykonania decyzji Unii Europejskiej nr 2007/779/WE, która uszczegóławia tę ostatnią decyzję w zakresie modułów ochrony ludności.

Ogólne wymagania dotyczące europejskich modułów ochrony ludności zostały zawarte w załączniku do tej decyzji. Rodzaje modułów przedstawiają się następująco:

- sprzęt pompujący o dużej wydajności – HCP;
- oczyszczanie wody;
- działania poszukiwawczo-ratownicze na terenach miejskich – poziom średni – MUSAR;
- działania poszukiwawczo-ratownicze na terenach miejskich – poziom ciężki – HUSAR;
- zwalczanie z powietrza pożarów lasów przy użyciu śmigłowców;
- zwalczanie z powietrza pożarów lasów przy użyciu samolotów;
- specjalistyczny punkt opieki medycznej;
- specjalistyczny punkt opieki medycznej przeprowadzający zabiegi chirurgiczne;
- szpital polowy;
- powietrzna ewakuacja medyczna ofiar katastrof z użyciem statków latających;
- prowizoryczne, czasowe schronienie dla osób przesiedlonych;
- wykrywanie skażeń chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych oraz pobieranie próbek (CBRN);
- działania poszukiwawczo-ratownicze w warunkach skażenia chemicznego, biologicznego, radiologicznego lub jądrowego;
- zwalczanie z ziemi pożarów lasów (sami ratownicy);
- zwalczanie z ziemi pożarów lasów przy użyciu pojazdów pożarniczych;
- zapobieganie rozprzestrzenianiu się powodzi poprzez podwyższenie wałów;
- ratowanie ofiar powodzi przy użyciu łodzi.

W dwudziestoletniej historii funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej polscy strażacy 14 razy prowadzili działania ratownicze poza granicami kraju. Działania te polegały na likwidacji skutków powodzi, gaszeniu pożarów lasu oraz prowadzeniu akcji poszukiwawczo-ratowniczych po trzęsieniu ziemi wraz z udzielaniem pomocy medycznej przedlekarskiej. Na podkreślenie zasługuje również realizowanie zadań związanych z udzielaniem międzynarodowej pomocy humanitarnej. Na mocy porozumień PSP wzięła na

siebie ciężar koordynacji i organizacji transportów pomocy humanitarnej i medycznej do krajów dotkniętych skutkami trzęsień ziemi oraz klęsk żywiołowych. Zadanie to realizowane było 14 razy.

Reasumując, należy zauważyć, że działania ratownicze oraz humanitarne to praca zespołowa wielu służb, instytucji oraz organizacji społecznych. Na podkreślenie zasługuje fakt udziału i zaangażowania Wojska Polskiego – Dowództwa Sił Powietrznych, które zapewniało transport lotniczy ratowników i sprzętu na miejsce prowadzonych działań i z powrotem. Wielokrotnie prowadzone działania ratownicze i pomoc humanitarna dobitnie wykazały, jak wielkie znaczenie ma udzielana pomoc międzynarodowa. Ratownicy w strażackich mundurach zdobyli wiele doświadczeń na płaszczyźnie organizacji oraz technologii prowadzenia tego typu działań, które wykorzystywane są obecnie w procesie kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego. Największą satysfakcją jest jednak uratowanie wielu istnień ludzkich.

Bibliografia

1. Decyzja Rady Europy z dnia 8 listopada 2007 r. ustanawiająca wspólnotowy mechanizm ochrony ludności (przekształcenie), nr 2007/779/WE, Euratom.
2. <http://www.katowice.uw.gov.pl>.
3. Kitler W., Skrabacz A.: Bezpieczeństwo ludności cywilnej. Pojęcia, organizacja i zadania w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Wyd. AON, Warszawa 2010.
4. Mitroff I., Pearson Ch.: Zarządzanie sytuacją kryzysową, czyli jak uchronić firmę przed najgorszym. Business Press, Warszawa 1998.
5. Starczewski B.: Nowe zasady zarządzania kryzysowego: <http://www.lex.pl> z dnia 10.02.2010 r.
6. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.
7. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.
8. Wiśniewski B., Prońko J.: Bezpieczeństwo powszechne, [w:] Wiśniewski B., Zalewski S. (red.): Bezpieczeństwo wewnętrzne w ujęciu systemowym i zadań administracji publicznej. WSA, Bielsko-Biała 2007.
9. Zabłocka K., Kluczka Z.: Próba oceny procesu zarządzania kryzysowego w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa publicznego w Polsce. Zeszyty Naukowe WSOWL, nr 3, 2010.

Abstract

In the twenty-years of historical tradition of the Polish State Fire Service, polish firefighters repeatedly conducted international rescue activities. These activities included the repair of the consequences of flood disasters, extinguishing forest fires and carrying out of search – rescue after the earthquake, along with providing pre-medical and medical care. It is worth emphasizing the implementation of tasks related to the provision of international humanitarian aid. Conducted rescue operations and humanitarian aid clearly showed how important is international help. Rescuers in firemen's uniforms have won a great experience at the level of organization and conducting such actions, which are used currently in the process of education, training and professional development. The greatest satisfaction, however, is saving many lives.